

Burruezo: «La música andalusina segueix sent ben viva al Magreb»

Parlem amb el músic i compositor sobre el seu primer treball en català, 'La reina de Siurana'



Burruezo | Arxiu

Diu la llegenda que durant el regnat de Ramon Berenguer IV, el regne de Siurana va ser el darrer enclavament musulmà a Catalunya. Al bell mig del Priorat, la reina Abdelàzia va mantenir la resistència fins que un dia la fortalesa va cedir a la invasió cristiana i, la reina, per a no caure en mans dels enemics, va optar per a llençar-se amb el seu cavall per un cingle.

A partir d'aquesta història, el músic i compositor barceloní **Pedro Burruezo** ha donat nom al seu primer treball en català: *La reina de Siurana* (Satélite K, 2022). Acompanyat de **Nur Camerata**, aquest nou EP reivindica el llegat cultural d'Al-Andalus als Països Catalans, a partir de poemes d'escriptors andalusins com el tortosí Abu Backer o el menorquí Ibn Shal. Conversem amb **Burruezo** sobre aquest nou treball, que es presentarà el 10 de desembre a l'Església de s'Agaró.

D'on parteix la idea d'aquest disc?

En els darrers anys, tocant tant per Catalunya com per la resta de l'Estat Espanyol i a altres països, m'he adonat que quan la gent parla d'Al-Andalus sempre es pensa en Còrdova, Granada, Múrcia o Toledo... En realitat, però, la petjada andalusina també va ser present a Catalunya, al País Valencià i a les Illes Balears. Sovint, aquesta petjada és oblidada perquè no hi ha un monument com l'Alhambra que hagi deixat un testimoni molt visible i ha quedat com un patrimoni

immaterial invisibilitzat. Per exemple, això es pot veure en paraules d'origen àrab que són plenament catalanes, com ara "enxaneta" o "romesco".

Per què ha quedat invisibilitzat?

Perquè la història l'ha repudiat. Molts historiadors han difós el relat que l'establiment d'Al-Andalus va ser una conquesta àrab, però en el fons va ser un procés no violent d'islamització de la població autòctona. Salvant les distàncies, l'islam era un corrent molt més progressista que els regnes catòlics, que tenien una mentalitat molt més conservadora. La mentalitat i les idees d'Al-Andalus no tenen res a veure amb la imatge que es té de l'Islam avui a Occident.

Cal entendre la música andalusina com a música medieval lligada a les tradicions trobadoresques i a la música sacra cristiana?

La música sefardita, la música cristiana i la música andalusina eren molt similars en el seu origen. No hi havia tantes diferències entre elles. Jo sempre poso l'exemple de la rumba catalana i les diferències que hi ha entre la variant dels gitanos i la dels payos (no gitanos). Les dues variants tenen certes diferències, però per a un suec o un xinès serà exactament el mateix perquè hi ha molts més elements comuns que diferencials. Amb aquestes tres músiques passa exactament el mateix perquè totes tres bevien de les mateixes fonts, convivia i estaven en permanent contacte. Amb l'expulsió dels sefardites i dels moriscos, però, el contacte s'ha perdut i les diferències s'han anat accentuant progressivament.

Anteriorment, hi ha hagut diversos discos en català que ja versionaven poemes andalusins, com ara 'Xarq Al-Andalus'(RNE, 1985) d'Al Tall, 'Amic amat' (Picap, 2004) de Maria del Mar Bonet o ' El paradís de les paraules' (Comboi Records, 2011) de Carles Dénia. Has volgut seguir la seva estela?

Els exemples que cites reivindiquen l'àmbit poètic de la cultura andalusina, però la seva música no és andalusina. És a dir, és música folk valenciana amb arrels morisques, en el cas d'**Al Tall** i **Carles Dénia**, i música aràbiga, en el cas de **Maria del Mar Bonet**, perquè va gravar el disc amb una orquestra egípcia. Però crec que no podríem dir que són discos de música andalusina. La música andalusina i la música àrab són coses diferents que cal no confondre.

I què s'hi diferencia 'La Reina de Siurana'?

La principal diferència del nostre treball és que nosaltres seguim la tradició musical andalusina que ha perdurat al Marroc i a Algèria, i la prova n'és que, quan toquem allà, el públic reconeix la nostra música com a seva. Crec que el nostre disc és un dels primers treballs de música andalusina a Catalunya, ja que agafem melodies i peces tradicionals i hi incorporem nous arranjaments.

Video: https://www.youtube.com/watch?v=Qbn_sLm3S60

Com interpretes la música andalusina? Ho fas a partir d'alguns testimonis que han perdurat de l'època?

A Arreu d'Europa, tenim la concepció de la música andalusina com a una música medieval i, certament, té un indubtable origen medieval. Però aquesta música segueix sent ben viva al Marroc, a Algèria o a Tunis, i allà és ben actual. Quan faig concerts per tot l'Estat Espanyol, faig concerts a festivals de música medieval, però quan toquem al Marroc ningú parla de música medieval perquè és una tradició actual que no ha quedat ancorada en l'època medieval. A tots ens semblaria impensable que algú que toca blues digués que fa música del segle XIX! Per tant, no només podem aprendre música andalusina des dels seus orígens sinó també des de la pràctica actual. És essencial entendre que és una música viva i no un art momificat en el passat.

Com has adaptat els poemes de l'àrab clàssic al català?

Afortunadament, tenim algunes traduccions molt ben fetes, com ara les de Josep Piera, que jo retoco una mica per a acabar-les d'adaptar a les mètriques de les melodies. Per altra banda, també he traduït al català algun text prèviament traduït al castellà. He volgut fer aquest disc íntegrament en català perquè crec que és la forma més coherent de reivindicar el llegat cultural andalusí en els territoris de llengua catalana.

